

О.М. Бунда,

*к. е. н., доцент, викладач кафедри обліку і аудиту
Київського національного університету технологій та дизайну,
вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01011, Україна
bundaolga@yahoo.com*

Р.С. Кошельник,

*магістр Київського національного університету
технологій та дизайну,
вул. Немировича-Данченка, 2, м. Київ, 01011, Україна
rskoshelnyk@gmail.com*

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. У статті висвітлено результати дослідження методичних підходів аналізу фінансової звітності підприємства. Відображено структуру активів підприємства та джерела їх утворення, проведено необхідні розрахунки показників підприємств, що характеризують його фінансовий стан. Методами аналізу можна створити підґрунтя для розвитку та удосконалення методики в аналітичній практиці підприємства та скоротити обсяги розрахунків, набути здатності підвищити якість прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: *аналіз, фінансова звітність, фінансовий стан, метод, активи, платоспроможність.*

Постановка завдання. Аналіз фінансового стану дозволяє об'єктивно оцінити поточний стан підприємства та визначити напрямки його покращення. У процесі використовуються різні методи: аналіз відносних показників, горизонтальний аналіз, дослідження відмінностей в компонентах фінансової звітності між галузями, огляд описового матеріалу і порівняння результатів з іншими типами даних. Інформація, отримана від різних методичних підходів аналізу, дозволяє краще визначити загальний фінансовий стан. Поєднання різних методичних підходів дозволяє отримати обґрунтовані висновки для потреб різних типів користувачів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання аналізу фінансового стану досліджували вітчизняні та закордонні вчені: І.О. Бланк, Т.Г. Бондарєва [1], Є.Ф. Брігхем, Д.К. Ван Хорн, С.Л. Демиденко [2], О. Зигрій [3], М.Я. Коробов, Р. Б. Сокольська [7], А.Д. Шеремет та інші. Також методичні підходи аналізу фінансової звітності висвітлені у нинішніх методиках проведення поглибленого аналізу [4], методичних рекомендаціях з перевірки порівнянності показників [5] та методичних рекомендаціях щодо аналізу фінансово-господарського стану [6].

Мета дослідження. Об'єктивно оцінити методичні підходи аналізу фінансового стану підприємства та визначити напрямки його покращення.

Виклад основного матеріалу. Для висвітлення методичних підходів аналізу фінансового стану підприємства нами використовувались дані фінансової звітності ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017 рр.

Результати проведеного аналізу фінансового стану ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017 рр. представлені у таблиці 1.

Таблиця 1
Аналіз фінансового стану ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017рр.

Показники	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, +, -	
				2016 до 2015	2017 до 2016
1	2	3	4	5	6
Частка основних засобів в активах	0.85	0.05	0.05	-0.8	-0.01
Коефіцієнт зносу основних засобів	0.41	0.85	0.88	+0.44	+0.04
Рентабельність активів за чистим прибутком, %	0.14	-5.51	6.32	-0.06	+0.12
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0.76	0.81	0.78	+0.05	-0.03
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.76	0.81	0.78	+0.05	-0.03

Закінчення таблиці 1

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт ліквідності поточної (покриття)	0.45	4.72	4.2	+4.27	-0.52
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0.01	0.02	0	+0.01	-0.01
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0.76	64.54	26.78	+63.78	-37.76

Протягом останніх двох років частка основних засобів в активах ТОВ «Комплекс Агромарс» залишається незмінною. Тобто, в умовах незмінного рівня доходів знижується частка основних засобів. Це свідчить про оптимізацію структури основних засобів.

Рентабельність активів ТОВ «Комплекс Агромарс» в 2015 році склала 0,14 %, тобто, на кожен гривню активів підприємство отримало 0,14 копійки чистого прибутку. В 2016 році на кожен вкладений в активи гривню було отримано -5,51 копійки чистого збитку. В 2017 році значення показника рентабельності активів дорівнювало 6,32 %.

Результати аналізу динаміки та структури активів та пасивів ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017 рр. наведено у таблиці 2.

Таблиця 2

**Аналіз динаміки та структури активів та пасивів
ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017 рр.**

Показники	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, +/-		Відносне відхилення, %	
				2016 до 2015	2017 до 2016	2016 до 2015	2017 до 2016
1	2	3	4	5	6	7	8
Активи							
Незавершене будівництво	251	251	251	0	0	0	0
Основні засоби:							
- залишкова вартість	4761	250	251	-4511	+1	-94.75	+0.4
- первісна вартість	8038	1636	1678	-6402	+42	-79.65	+2.57
- знос	3277	1386	1481	-1891	+95	-57.71	+6.85
Необоротні активи	5021	501	448	-4520	-53	-90.02	-10.58
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: - чиста реалізаційна вартість	608	3801	4443	+3193	+642	+525.16	+16.89

Закінчення таблиці 2

1	2	3	4	5	6	7	8
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	588	592	+588	+4	-	+0.68
Грошові кошти та їх еквіваленти	7	15	2	+8	-13	+114.29	-86.67
Оборотні активи	615	4404	5058	+3789	+654	+616.1	+14.85
Баланс	5627	4905	5506	-722	+601	-12.83	+12.25
Пасиви							
Статутний капітал	3610	3610	3610	0	0	0	0
Додатковий вкладений капітал	555	555	555	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	97	-193	136	-290	+329	-298.97	-170.47
Власний капітал	4262	3972	4301	-290	+329	-6.8	+8.28
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	796	0	68	-796	+68	-100	-
Поточні зобов'язання за розрахунками: - з бюджетом	1	68	120	+67	+52	+6700	+76.47
Інші поточні зобов'язання	562	865	955	+303	+90	+53.91	+10.4
Поточні зобов'язання	1365	933	1205	-432	+272	-31.65	+29.15
Баланс	5627	4905	5506	-722	+601	-12.83	+12.25

Станом на 2015 р. загальна вартість залишкової вартості основних засобів становила 4761 тис. грн. За першу половину досліджуваного періоду загальна вартість основних засобів зменшилася на -94,75%. Це свідчить про зниження виробничого та збутового потенціалу ТОВ «Комплекс Агромарс». В умовах підвищення оборотності основних засобів це може свідчити про ефективніше їх використання. У наступному періоді тенденція змінилася, і підприємство нарощує основні засоби. Відносний приріст склав 0,4%.

У 2016 році приріст собівартості продукції перевищує приріст виручки. Це негативна тенденція, яка вказує на те, що в ТОВ «Комплекс Агромарс» залишається менше коштів для інших витрат. Такий стан справ триває протягом усього періоду, тобто, підприємству необхідно оптимізувати існуючу систему управління витратами.

Результати вертикального аналізу активів та джерел їх утворення ТОВ «Комплекс Агромарс» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3

**Вертикальний аналіз активів та джерел їх утворення
ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017 рр.**

Показники	2015	2016	2017	Абсолютне відхилення, +,-	
				2016 до 2015	2017 до 2016
Активи					
Незавершене будівництво	4.46	5.12	4.56	+0.66	-0.56
Основні засоби:	84.61	5.1	4.56	-79.51	-0.54
Необоротні активи	89.23	10.21	8.14	-79.02	-2.08
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги: - чиста реалізаційна вартість	10.81	77.49	80.69	+66.69	+3.2
Інша поточна дебіторська заборгованість	0	11.99	10.75	+11.99	-1.24
Грошові кошти та їх еквіваленти	0.12	0.31	0.04	+0.18	-0.27
Оборотні активи	10.93	89.79	91.86	+78.86	+2.08
Баланс	100	100	100	-	-
Пасиви					
Статутний капітал	64.15	73.6	65.56	+9.44	-8.03
Додатково вкладений капітал	9.86	11.31	10.08	+1.45	-1.24
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1.72	-3.93	2.47	-5.66	+6.4
Власний капітал	75.74	80.98	78.11	+5.24	-2.86
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	14.15	0	1.24	-14.15	+1.24
Поточні зобов'язання за розрахунками: -з бюджетом	0.02	1.39	2.18	+1.37	+0.79
Інші поточні зобов'язання	9.99	17.64	17.34	+7.65	-0.29
Поточні зобов'язання	24.26	19.02	21.89	-5.24	+2.86
Баланс	100	100	100	-	-

Станом на 2017 рік активи ТОВ «Комплекс Агромарс» складаються з необоротних активів на 8,14%. Решта 91,86% припадає на оборотні активи. Найбільш важливими елементами оборотних активів були товарні кредити, що не оформлені векселем (дебіторська заборгованість за товари, роботи та послуги – 80,69% від загальної суми активів). Головними необоротними активами протягом року були: незавершене будівництво (4,56% від загальної суми активів), основні засоби (4,56% від загальної суми активів).

У 2017 році пасиви склалися на 78,11% з власного капіталу, на 0% з довгострокових зобов'язань і на 21,89% – з короткострокових зобов'язань. Частка власного капіталу була високою. Власний капітал формували статутний капітал (65,56% від загальної суми пасивів), додатково вкладений капітал (10,08% від загальної суми пасивів). Основні зобов'язання становили інші короткострокові зобов'язання (17,34% від загальної суми пасивів).

Оцінимо фінансовий стан ТОВ «Комплекс Агромарс» за 2015-2017 рр. з короткострокової (ліквідності і платоспроможності) і довгострокової (фінансової стійкості) перспективи (таб. 4).

Таблиця 4

**Показники фінансового стану ТОВ «Комплекс Агромарс»
за 2015-2017 рр.**

Показники	2015	2016	2017
Аналіз показників ліквідності			
Коефіцієнт ліквідності поточної (по-криття)	0.45	4.72	4.2
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.45	4.72	4.2
Коефіцієнт ліквідності абсолютної	0.01	0.02	0
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованості	0.76	64.54	26.78
Аналіз показників фінансової стійкості			
Власні обігові кошти	-759	3471	3853
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	-1.23	0.79	0.76
Маневреність власних обігових коштів	-0.01	0	0
Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	0.76	0.81	0.78
Коефіцієнт фінансової залежності	1.32	1.23	1.28
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0.18	0.87	0.9
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0.24	0.19	0.22
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнт фінансування)	3.12	4.26	3.57
Коефіцієнт фінансової стійкості	0.76	0.81	0.78
Аналіз показників рентабельності			
Рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком	0.14	-5.51	6.32
Рентабельність власного капіталу	0.19	-7.04	7.95
Рентабельність виробничих фондів	0.17	-11.57	131.34
Коефіцієнт реінвестування	24.25	1	1
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0.02	-0.07	0.08

Значення показника ліквідності нижче нормативного значення на початок досліджуваного періоду, тобто, підприємство не здатне погасити всі зобов'язання протягом року. В 2016 році на кожен гривню поточних зобов'язань припадає 4,72 грн оборотних активів. У 2017 році ліквідність була вкрай високою, і на кожен гривню поточних зобов'язань припадає 4,2 грн оборотних активів. Оскільки значення показника співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості в 2015 році менше одиниці, це означає, що підприємство отримує більше фінансових ресурсів у формі кредиторської заборгованості (зокрема й товарних кредитів), ніж спрямовує на формування дебіторської заборгованості (зокрема й товарних кредитів). У 2016 році значення показника становило 64,54. У 2017 році політика управління кредиторсько-дебіторською заборгованістю була неефективною, адже на кожен гривню кредиторської заборгованості припадає 26,78 гривні дебіторської заборгованості.

Щодо показника рентабельності власного капіталу, то в 2015 році кожна вкладена власниками гривня принесла 0,19 копійки чистого прибутку. Це низький показник, який свідчить про неефективну роботу підприємства. В 2016 році кожна вкладена власниками гривня принесла -7,04 копійки чистого збитку, тобто, робота за рік була неефективною. В 2017 році кожна вкладена власниками гривня принесла 7,95 копійки чистого прибутку. Це – невисокий показник.

Висновки. За результатами дослідження можна зробити висновок, що фінансовий стан ТОВ «Комплекс Агромарс» задовільний. Аналіз ліквідності свідчить про незалежність від зовнішніх джерел залучення фінансових ресурсів, малу імовірність банкрутства. Аналіз платоспроможності ТОВ «Комплекс Агромарс» показав, що ризик неплатоспроможності протягом найближчих двох років є вкрай низьким. Аналіз рентабельності ТОВ «Комплекс Агромарс» показав, що підприємство – рентабельне за всіма статтями балансу.

Список використаних джерел

1. Бондарева Т. Г. Роль аналізу фінансової звітності для перспективного планування діяльності підприємств / Т. Г. Бондарева, І. П. Нагавичко // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. – 2016. – Вип. 2. – С. 20-28. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvgr_ekon_2016_2_5.

2. Демиденко С. Л. Методичні підходи до стратегічного аналізу показників фінансової звітності / С. Л. Демиденко // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2015. – Вип. 27. – С. 218-225. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2015_27_28.

3. Зигрій О. Удосконалення методики аналізу показників бухгалтерської фінансової звітності підприємств // Економічний аналіз. – 2013. – Т. 12(4). – С. 208-210. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12\(4\)_47](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12(4)_47).

4. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій № 81 від 27.06.97 [Електронний ресурс] /

Рекомендації Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

5. **Методичні рекомендації** з перевірки порівнянності показників фінансової звітності [Електронний ресурс]: затв. Наказом Міністерства економіки України; Наказ від 11.04.2013 р. № 476. – Режим доступу: <https://dtkk.com.ua/show/2cid010381.html>.

6. **Методичні рекомендації** по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій від 27.01.98 р. № 759/10/20-2117 [Електронний ресурс] / Рекомендації Державної податкової адміністрації України. – Режим доступу: <http://pro-u4ot.info/index.php>.

7. **Сокольська Р. Б.** Фінансовий аналіз: навч. посібник. Частина I. Аналіз фінансової звітності / Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. – 92 с.

References

1. **Bondarayeveva T. G.** The role of analysis of financial statements for long-term planning of enterprises / T.G.Bondareva, I.P. Nagavichko // Bulletin of the National University of Water Management and Nature Management. Economic sciences. – 2016. – Voice over 2. – P. 20-28. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuygp_ekon_2016_2_5

2. **Demidenko S. L.** Methodical Approaches to Strategic Analysis of Financial Reporting Indicators / S. L. Demidenko // Scientific Papers of Kirovograd National Technical University. Economic sciences. – 2015. – Vip. 27. – P. 218-225. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npkntu_e_2015_27_28

3. **Zygyry O.** Improvement of the methodology of the analysis of indicators of accounting financial reporting of enterprises // Economic analysis. – 2013. – Т. 12 (4). – P. 208-210. – Mode of access: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12\(4\)_47](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2013_12(4)_47)

4. **Method** of conducting in-depth analysis of the financial and economic state of enterprises and organizations No. 81 of 27.06.97 [Electronic resource] / Recommendations of the Agency for the Prevention of Bankruptcy of Enterprises and Organizations. – Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua>.

5. **Methodical recommendations** on the verification of comparability of financial reporting indicators [Electronic resource]: Zat. By order of the Ministry of Economy of Ukraine; Order from 04/11/2013 № 476. – Access mode: <https://dtkk.com.ua/show/2cid010381.html>

6. **Methodical recommendations** on the analysis of the financial and economic status of enterprises and organizations dd. 27.01.98 № 759/10 / 20-2117 [Electronic resource] / Recommendations of the State Tax Administration of Ukraine. – Access mode: <http://pro-u4ot.info/index.php>.

7. **Sokolskaya R. B.** Financial Analysis: Teach. manual. Part I. Analysis of financial reporting / Sokolskaya R. B., Zelikhman V. D., Akimova T. V. – Dnipropetrovsk: NMetAU, 2015. – 92 p.

Ольга Николаевна Бунда,

*кандидат экономических наук, доцент кафедры учёта и аудита
Киевского национального университета технологий и дизайна,
ул. Немировича-Данченко, 2, г. Киев, 01011, Украина
bundaolga@yahoo.com*

Руслана Степановна Кошельник,
*магістр Київського національного університету технологій і дизайну,
ул. Неміровича-Данченко, 2, г. Київ, 01011, Україна
rskoshelnyk@gmail.com*

Методические подходы анализа финансового состояния предприятия

Аннотация. В статье представлены результаты исследования методических подходов анализа финансовой отчетности предприятия. Также использовались следующие методы: группировки и сравнения показателей при осуществлении горизонтального и вертикального анализа, исчисления величины отклонений по годам; методы анализа коэффициентов; метод обобщения полученных результатов. В результате проведенного исследования отражено структуру активов предприятия и источников их образования, осуществлены необходимые расчеты показателей предприятия, характеризующие его финансовое состояние. Научная новизна статьи заключается в совершенствовании существующей модели анализа финансового состояния предприятия ООО «Комплекс Агромарс» для использования её при анализе финансового состояния других предприятий.

Владея методами анализа можно создать основу для развития и совершенствования методики в аналитической практике предприятия и сократить объемы расчетов, обрести способность повысить качество принятия управленческих решений.

Ключевые слова: анализ, финансовая отчетность, финансовое состояние, метод, активы, платежеспособность.

Olga Bunda,
*PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Audit Kiev National University of Technology and Design,
st. Nemirovich-Danchenko, 2, Kiev, 01011, Ukraine
bundaolga@yahoo.com*

Ruslana Koshelnyk,
*Master of Kiev National University of Technology and Design,
st. Nemirovich-Danchenko, 2, Kiev, 01011, Ukraine
rskoshelnyk@gmail.com*

Methodological approaches of analysis of the financial state of the enterprise

Abstract. The article presents the results of the study of methodical approaches to the analysis of financial statements of the enterprise. In order to achieve the goal in the article, the following methods were used: grouping and comparing indicators in the implementation of horizontal and vertical analysis, calculating the magnitude of deviations over the years; methods of analysis of coefficients; method of generalization of the obtained results.

As a result of the research, the structure of the assets of the enterprise and the sources of their formation are reflected, the necessary calculations of the indicators of enterprises are carried out, which characterizes its financial condition.

The scientific novelty of the article is to improve the existing model of analysis of the financial condition of the company Agromars Complex, in order to use this model for analyzing the financial condition of other enterprises.

Using analytical methods, one can create the basis for the development and improvement of the methodology in the analytical practice of the enterprise and reduce the volume of calculations, gain the ability to increase the quality of management decisions.

Keywords: analysis, financial statements, financial position, method, assets, solvency.